

අභ්‍යන්තර විගණනය

The Principles and Practice of Internal Auditing

ඉගෙනීමේ ප්‍රදේශ 6: අභ්‍යන්තර හා බාහිර විගණනය • ප්‍රමිතීන් • ආචාර • ඩිජිටල් විශ්ලේෂණය • සයිබර් ආරක්ෂා • ESG විගණනය

P.A Janith Madhushankha

Assistant Manager – Group Risk & Control at Brandix
ACA | B.B. Mgt. (Accountancy Sp) UoK | Certified in Forensic Accounting

ඉගෙනීමේ

Learning Outcomes

01 🔄

අභ්‍යන්තර හා බාහිර
විගණනය

Internal vs External Audit

02 📄

ප්‍රමිතීන් හා රාමු

Standards & Frameworks

03 🏛️

ආචාර ධර්ම
සංග්‍රහය

Code of Ethics

04 🤖

ඩිජිටල් හා AI
විශ්ලේෂණය

Digital & AI Analytics

05 🛡️

සයිබර් හා IT
විගණනය

Cybersecurity & IT Audit

06 🌱

ESG
ප්‍රතිඥාමිතිය

Sustainability & ESG

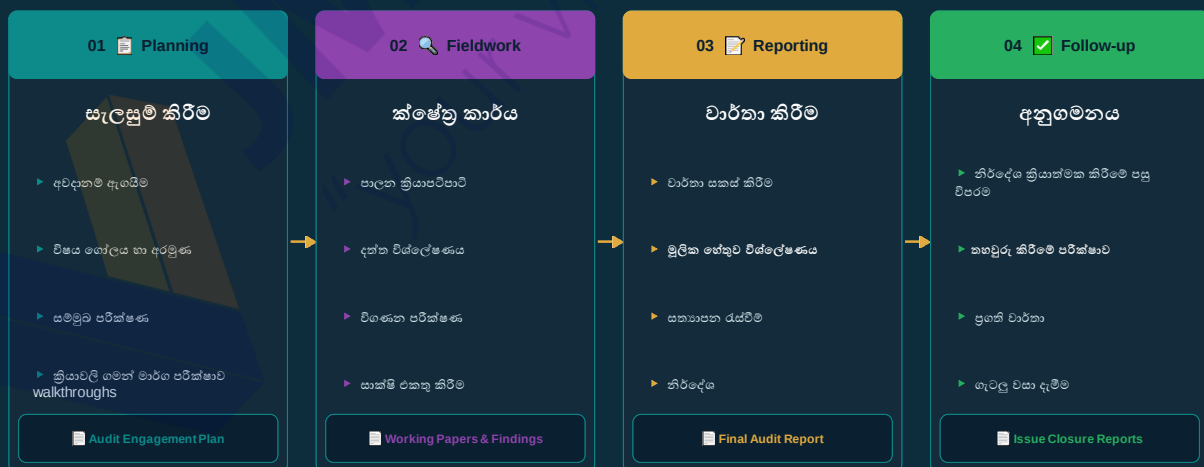
විගණනය: සසඳා බැලීම

Internal Auditing vs External Auditing — Comparative Analysis

අභ්‍යන්තර විගණනය (Internal Audit)	බාහිර විගණනය (External Audit)
අරමුණ ආයතනය තුළ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම	අරමුණ බාහිර ශිෂ්ට ජීවිතයේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම
සේවා සපයන්නේ ආයතනය (කළමනාකරණය හා මණ්ඩලය)	සේවා සපයන්නේ බාහිර පාර්ශ්ව (කොටස් හිමිකරුවන්, බැංකු)
විෂය ක්ෂේත්‍රය පුළුල් ක්‍රියාකාරීත්වය, අවදානම්, අනුකූලතාව	විෂය ක්ෂේත්‍රය සීමිත: මූල්‍ය සේවය හා වාර්තා
සංඛ්‍යාතය වර්ෂය පුරා අඛණ්ඩව	සංඛ්‍යාතය සාමාන්‍යයෙන් වාර්ෂිකව
වාර්තා කිරීම කළමනාකරණය හා විගණන කමිටුව	වාර්තා කිරීම කොටස් හිමිකරුවන් හා නියමිත ආයතන
නීති අවශ්‍යතාව සෑම විටම නීතිමය නොවේ	නීති අවශ්‍යතාව බොහෝ ආයතන සඳහා නීතිමය
සම්බන්ධතාව ගැටළු විසඳන සහකාරයෙකු	සම්බන්ධතාව ස්වාධීන සමාලෝචකයෙකු

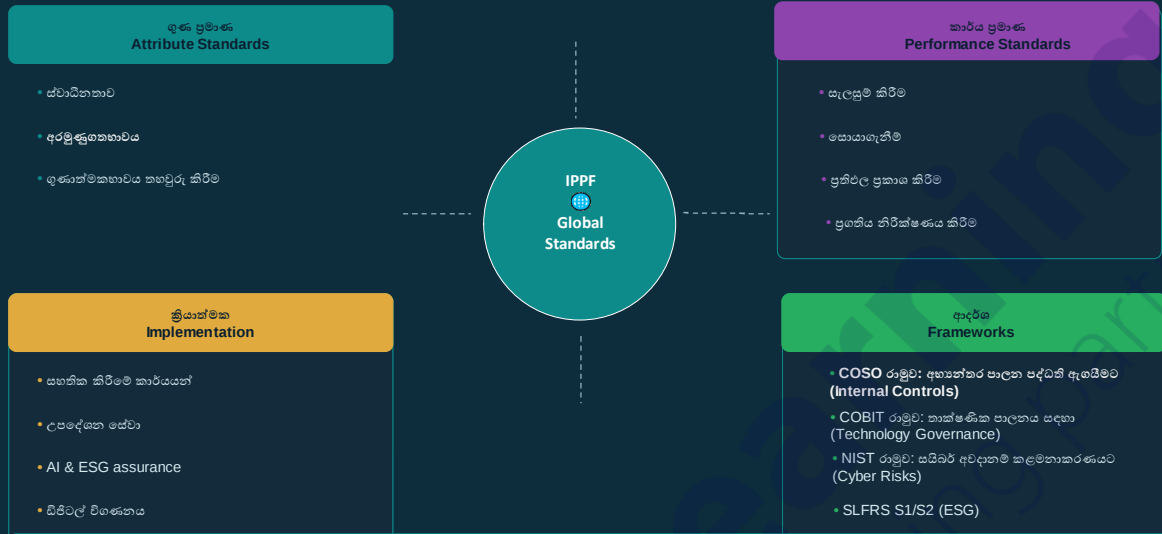
විගණන ක්‍රියාවලිය

Internal Audit Process Framework — 4 Key Phases

ප්‍රමිතීන් හා රාමු

International Standards & Professional Practice Framework (IPPF)

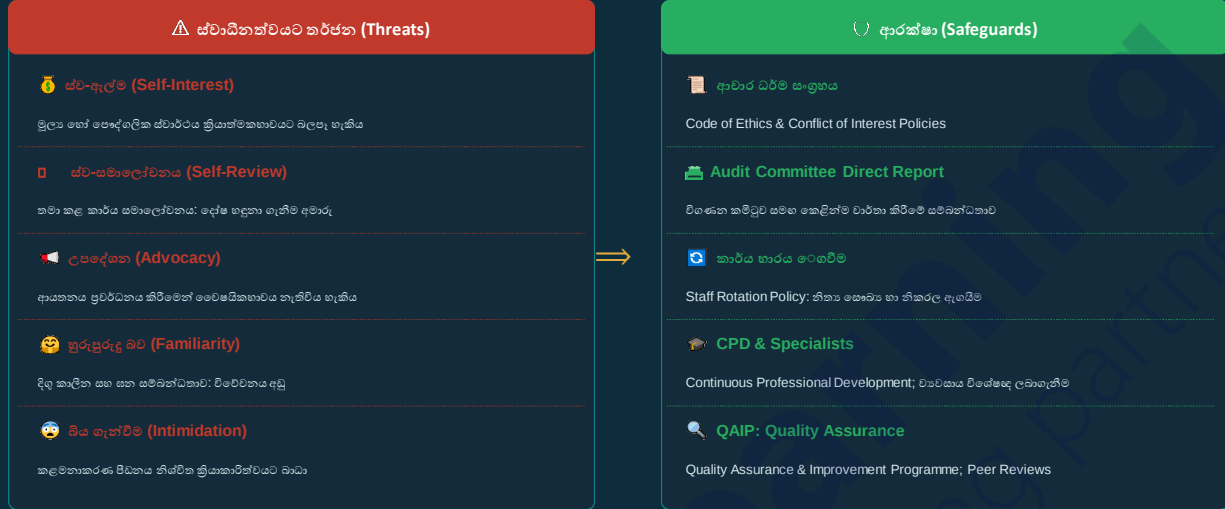

ආචාර ධර්ම සංග්‍රහය

Code of Ethics for Internal Auditors — 5 Core Principles

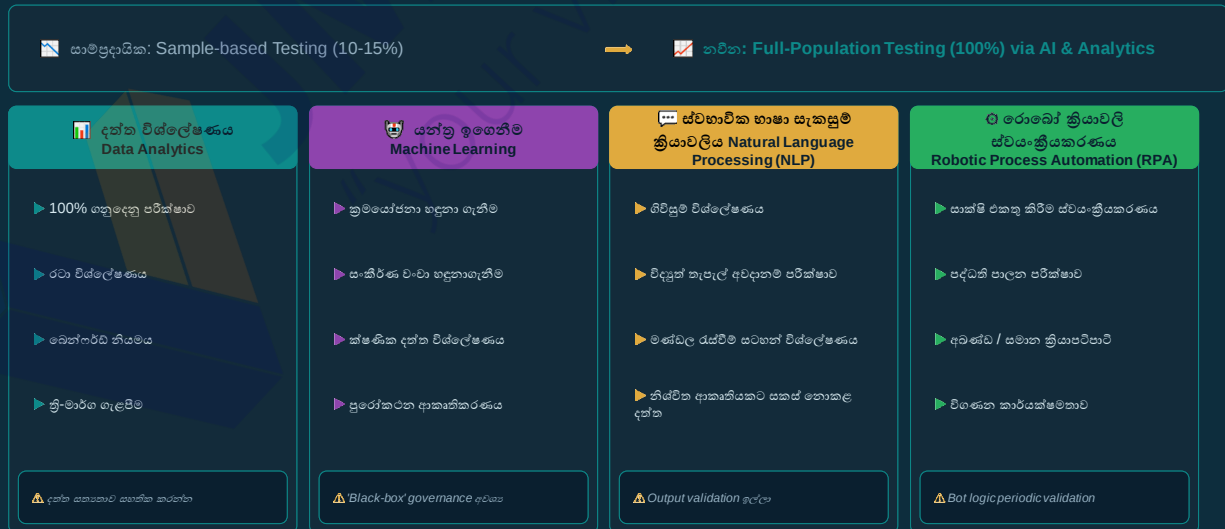
01	අවංකභාවය Integrity	සෑම ව්‍යවසාය සම්බන්ධතාවකදීම සෘජු, අවංක හා සත්‍යවැදිය.	✓ ESG දත්ත අසම්පූර්ණය යැන අවංකව වාර්තා කිරීම
02	අරමුණුගතභාවය Objectivity	පක්ෂපාතීකම්, ගැටුම් හෝ බලපෑමෙන් ව්‍යවසාය නිර්ණය බලපෑමට ඉඩ නොදේ.	✓ AI ප්‍රතිඵල විවේචනාත්මකව ඇගයීම
03	වෘත්තීය නිපුණත්වය Professional Competence	සේවාවලාභියාට දක්ෂ සේවාවක් ලබාදීමට අවශ්‍ය දැනුම හා කුසලතා රඳවාගැනීම.	✓ Data analytics, AI governance, ESG assurance කුසලතා
04	රහස්‍යභාවය Confidentiality	ව්‍යවසාය සම්බන්ධතාවෙන් ලැබූ තොරතුරු ආරක්ෂා කිරීම.	✓ Cybersecurity audit දත්ත ආරක්ෂා කිරීම
05	වෘත්තීය හැසිරීම Professional Behaviour	අදාළ නීති හා රෙගුලාසිවලට අනු ගැලපීම; ව්‍යවසාය කීර්තිය රඳවාගැනීම.	✓ භෞතික රාමු කුළුණු කිරීම

වෛෂයිකත්වයට තර්ජන හා ආරක්ෂා

ඩිජිටල් හා AI: විගණනය ඉහළ නැංවීම

Data Analytics & Artificial Intelligence in Internal Auditing

🔗 Dual Mandate: (1) AI tools නිවේන ලෙස භාවිත කිරීම + (2) AI tools ම විගණනය කිරීම — Professional Judgment වේශය ම ය

සයිබර් ආරක්ෂා හා IT විගණනය

Cybersecurity & IT Auditing Techniques for Data Integrity and Security

Access Control Audits

ප්‍රවේශ සැලසුම

Least privilege; user provisioning; authentication review

Change Management Review

වෙනස් කිරීම් කළමනාකරණය

Authorized changes; testing documentation; change logs

Data Backup & Recovery Testing

දත්ත Backup

Backup policies; restoration tests; availability assurance

Log Analysis

ලොග් විශ්ලේෂණය

Security event logs; anomaly detection; incident investigation

Vulnerability Assessments

කෙටුම්පත්

Automated scans; remediation tracking; attack surface reduction

Penetration Testing

Penetration Testing

Real-world attack simulation; defence strength validation

Encryption Audits

කේතනය

Strong algorithms; key management; regulatory compliance

SDLC Audits

SDLC

Security in software development; code review; vulnerability reduction

Disaster Recovery Testing

DR Testing

DR plan validation; failover procedures; business continuity

ESG හා ධාරිතා විගණනය

Sustainability Auditing — Environmental, Social & Governance (ESG) Evaluation

E — Environmental
පාරිසරික

✓ GHG Emissions (Scope 1, 2, 3)

✓ ජල හා ශක්තිය කළමනාකරණය

✓ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය

✓ ප්‍රේම වර්ධනය සංරක්ෂණය

✓ පාරිසරික අනුකූලතාවය

Source data verification & trend analysis

S — Social
සාමාජිකය

✓ කම්කරු ක්‍රියාමාර්ග සහ ආරක්ෂාව

✓ වර්ධනය සහ ඇතුළත්කිරීමේ මිනුම් දර්ශක

✓ සැපයුම් දාමයේ මානව හිමිකම් ආරක්ෂාව

✓ දත්ත පෞද්ගලිකත්ව පාලන ක්‍රම

✓ ප්‍රජා සම්බන්ධතා

Incident log reviews & demographic analysis

G — Governance
පාලනය

✓ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ ESG අධීක්ෂණය

✓ කළමනාකරණ ප්‍රතිලාභ ESG ඉලක්ක සමග සම්බන්ධ කිරීම

✓ දූෂණ විරෝධී පාලන ක්‍රම

✓ වාර්තාකරණයේ විනිවිදභාවය

✓ පාර්ශ්වකරුවන්ට විකිවිදහරීම්

Policy reviews & governance testing

ESG Challenge: ESG දත්ත 'unstructured and immature' — enhanced skepticism, AI-assisted analysis, multidisciplinary skills (accounting + climate science + human rights) ඉල්ලා.